

เค้าโครงทฤษฎี

2.1 พื้นฐานทางทฤษฎี

การวัด DRC เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับการวัดต้นทุนค่าเสียโอกาสที่แท้จริงของทรัพยากรในประเทศ ที่ใช้ในการผลิตเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศหนึ่งหน่วยในกรณีการผลิตเพื่อส่งออก หรือเพื่อประหยัดเงินตราต่างประเทศหนึ่งหน่วยในกรณีที่เป็นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า โดยการเปรียบเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของประเทศ ในทำนองเดียวกับการใช้อัตราผลตอบแทนของการลงทุน (internal rate of return) ของโครงการลงทุนหนึ่ง เปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง เพื่อที่จะบอกว่าโครงการนั้นมีกำไรหรือมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่จะลงทุนหรือไม่

ถ้ากำหนดให้ DRC_j เป็นตัววัดต้นทุนการใช้ทรัพยากรภายในประเทศ (Domestic Resource Cost) ต่อการผลิตสินค้า 1 หน่วย ซึ่งจะได้ว่า

$$DRC = \frac{\sum_{s=2}^m f_{sj} V_s}{U_j - M_j} \dots\dots\dots (1)$$

โดยที่ f_{sj} = ปริมาณของปัจจัยการผลิตที่ผลิตภายในประเทศทั้งปัจจัยที่มีการค้าระหว่างประเทศและปัจจัยไม่มีการค้าระหว่างประเทศ โดยที่ $s = 2, \dots, m$

V_s = ราคาที่แท้จริง (Real or Shadow Prices) ของปัจจัยที่ผลิตจากภายในประเทศทั้งหมด เมื่อ $s = 2, \dots, m$, โดยที่ V_1 คืออัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง

V_j = มูลค่าของสินค้า j ที่คิดเป็นมูลค่าในหน่วยของเงินตราต่างประเทศ ณ ราคาตลาดโลก

M_j = มูลค่าของปัจจัยการผลิตที่มีการค้าระหว่างประเทศที่มีการนำเข้าจากต่างประเทศ ตามราคาตลาดโลก

ถ้า DRC_j^* ที่คำนวณได้น้อยกว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง แสดงว่าการผลิตสินค้า j นั้นมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ นั่นคือ

$$DRC_j = \frac{S-2 f_{sj} V_s}{U_j - M_j} \dots\dots\dots (2)$$

$$DRC_j < V_1 \dots\dots\dots (3)$$

หรือ $DRC_j/V_1 < 1 \dots\dots\dots (4)$

โดยที่ V_1 = คืออัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินตราในประเทศ ต่อเงินตราต่างประเทศหนึ่งหน่วย เช่น บาทต่อดอลลาร์

และเมื่อมีการค้ากับต่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้จะเป็นอัตราแลกเปลี่ยนทางการ (Official Exchange Rate, V_1^*) เพราะฉะนั้น DRC_j เขียนใหม่ได้โดยเอา $1/V_1^*$ มาคูณกับสมการที่ 2 เพราะฉะนั้นจะได้ DRC ใหม่ (DRC_j^*) คือ

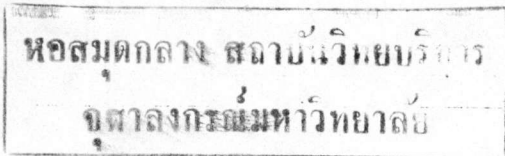
$$DRC_j^* = \frac{S-2 f_{sj} V_s}{(U_j - M_j) V_1^*} < \frac{V_1}{V_1^*} \dots\dots\dots (5)$$

ซึ่งประเทศจะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ หรือได้ประโยชน์เปรียบเทียบ (comparative advantage) จากการใช้ต้นทุนทรัพยากรภายในประเทศ (DRC_j) ในการผลิตสินค้า j

$$\text{เมื่อ } DRC_j^* = DRC_j \frac{1}{V_1^*} < \frac{V_1}{V_1^*} \dots\dots\dots (6)$$

หรือเมื่อมีประโยชน์เปรียบเทียบโดยการนำ V_1/V_1^* มาหารสมการที่ 6 ทั้งสองข้างก็จะได้

$$\frac{DRC_j^*}{V_1/V_1^*} < 1 \dots\dots\dots (7)$$

* นั้นคือ จะมีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบจากการผลิตสินค้าชนิดนั้น เมื่อมีค่า $\frac{DRC^*}{V_1/V_1^*} < 1$ และจะไม่มี ความได้เปรียบหรือเสียเปรียบจากการผลิตสินค้าชนิดนั้น เมื่อมีค่า $\frac{DRC^*}{V_1/V_1^*} = 1$ และจะมีความเสียเปรียบ โดยเปรียบเทียบจากการผลิตสินค้าชนิดนั้น เมื่อมีค่า $\frac{DRC^*}{V_1/V_1^*} > 1$

สำหรับการศึกษาค้างนี้ ผลของการคำนวณจะปรากฏในรูปของผลตอบแทน ปัจจัยที่ผลิตจากภายในประเทศ ปัจจัยที่มีการนำเข้าจากต่างประเทศ และกำไร ซึ่งมูลค่าดังกล่าวเหล่านี้จะมีการคำนวณทั้งมูลค่าทางเอกชนและมูลค่าทางสังคม ซึ่งคิดทั้งระบบดังนี้

ผลตอบแทน Revenue) จะเป็นรายได้ที่ได้รับจากกิจกรรมการปลูกข้าวทั้งระบบตั้งแต่กิจกรรมที่ฟาร์ม จากฟาร์มมาโรงสี ภายในโรงสี จนกระทั่งถึงกิจกรรมการส่งออก โดยผลตอบแทนของกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งระบบจะประกอบไปด้วยผลตอบแทนที่เป็นมูลค่าทางเอกชนและมูลค่าทางสังคม โดยผลตอบแทนที่เป็นมูลค่าทางเอกชน จะเป็นมูลค่าที่ได้รับ ณ ราคาตลาดภายในประเทศ ส่วนผลตอบแทนที่เป็นมูลค่าทางสังคมจะเป็นมูลค่าที่ได้รับ ณ ราคาตลาดทางสังคมโดยผลตอบแทนทางสังคมในขั้นตอนของกิจกรรมที่ฟาร์ม และจากฟาร์มมายังโรงสีผลิตอยู่ในรูปของข้าวเปลือก ซึ่งรัฐบาลมิได้ทำการแทรกแซงในด้านของภาษีและเงินอุดหนุนชดเชยการส่งออก ฉะนั้นผลตอบแทนทางสังคมทั้ง 2 ขั้นตอนจึงมีมูลค่าเท่ากับผลตอบแทนทางเอกชน ส่วนผลตอบแทนในขั้นตอนที่ 3 คือ ขั้นตอนในกระบวนการแปรรูป ซึ่งผลผลิตอยู่ในรูปของข้าวสารและผลพลอยได้ ซึ่งผลผลิตทั้งหมดดังกล่าวยังมีได้ทำการส่งออกต่างประเทศ อีกทั้งไม่ได้รับการแทรกแซงจากรัฐบาลในด้านของภาษีและเงินอุดหนุนชดเชยการส่งออกเช่นเดียวกับ 2 ขั้นตอนแรก ฉะนั้นผลตอบแทนทางสังคมในขั้นตอนนี้จึงมีมูลค่าเท่ากับผลตอบแทนทางเอกชน และสำหรับผลตอบแทนในขั้นตอนสุดท้ายจะเป็นผลตอบแทนจากการส่งออก ซึ่งผลผลิตอยู่ในรูปของข้าวสารที่ทำการส่งออก ซึ่งรัฐบาลไม่ได้มีการแทรกแซงในด้านของมาตรการภาษี และเงินอุดหนุนชดเชยการส่งออกเช่นเดียวกับขั้นตอนก่อนหน้านั้น แต่เนื่องจากขั้นตอนนี้มีการส่งออกไปต่างประเทศจึงต้องมีการปรับอัตราแลกเปลี่ยนให้เป็น

อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง (Shadow Exchange Rate : SER) จะนับผลตอบแทนทางสังคมในขั้นตอนนี้จึงเท่ากับผลตอบแทนทางเอกชนคูณด้วยอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง (Shadow Exchange Rate : SER) แล้วหารด้วยอัตราแลกเปลี่ยนที่ทางการเป็นผู้กำหนด (Official Exchange Rate : OER) หรือคูณด้วย ก็จะได้รับเป็นมูลค่าของผลตอบแทนทางสังคมในรูปของเงินบาทภายในประเทศ ซึ่งเมื่อทำการคำนวณผลตอบแทนทั้งระบบสามารถคำนวณได้ โดยการนำมูลค่าของผลตอบแทนทั้งหมด (value of All Output) หักด้วยมูลค่าของผลผลิตหลักที่ได้ (Main) ในแต่ละขั้นตอนมารวมกันทั้ง ใน 3 ขั้นตอนแรกและบวกด้วยผลผลิตหลัก (Main) ในขั้นตอนที่ 4

ปัจจัยที่ผลิตจากภายในประเทศ (Domestic Factor) จะประกอบไปด้วยปัจจัยที่มีการค้าระหว่างประเทศ และปัจจัยที่ไม่มีการค้าระหว่างประเทศ โดยปัจจัยที่มีการค้าระหว่างประเทศจะประกอบไปด้วยปัจจัยที่เป็นสินค้าทุน ซึ่งได้แก่รถบรรทุกและเครื่องจักรอุปกรณ์การเกษตรในส่วนที่ผลิตจากภายในประเทศ และปัจจัยที่เป็นสินค้าอื่น ๆ ได้แก่ ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช น้ำมัน กระจกอบบรรจุ เมล็ดพันธุ์ ตลอดจนโค กระบือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่อยู่ในส่วนซึ่งผลิตจากภายในประเทศ และสำหรับปัจจัยที่ไม่มีการค้าระหว่างประเทศนั้น โดยรวมจะเป็นปัจจัยที่ผลิตจากภายในประเทศทั้งสิ้น ซึ่งได้แก่ แรงงาน ที่ดินตลอดจนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าเสื่อมราคาโรงเรือนและอุปกรณ์การเกษตร ค่าประกันภัย ค่านายหน้า ค่าธรรมเนียมตรวจสอบต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ที่ผลิตจากภายในประเทศทั้งปัจจัยมีการค้าและไม่มีการค้าระหว่างประเทศนั้นมีอยู่ทุกกิจกรรมการผลิตตั้งแต่กิจกรรมที่ฟาร์ม จากฟาร์มมายังโรงสี ในกระบวนการแปรรูปและการส่งออก ซึ่งมูลค่าทางสังคมของปัจจัยที่มีการค้าระหว่างประเทศและไม่มีการค้าระหว่างประเทศดังกล่าวข้างต้นสามารถคำนวณได้โดยใช้ตัวปรับค่า (Conversion Factor) จากตารางผนวก ค และตารางผนวก ง และในการคำนวณปัจจัยที่ผลิตจากภายในประเทศ (Domestic Factor) ทั้งระบบจะเป็นการคำนวณโดยคิดจากผลรวมของต้นทุนของปัจจัยที่ผลิตจากภายในประเทศ ทั้งที่มีการค้าระหว่างประเทศและไม่มีการค้าระหว่างประเทศตั้งแต่กิจกรรมการผลิตที่ฟาร์ม จากฟาร์มมายังโรงสี ในกระบวนการแปรรูปและการส่งออก

ปัจจัยที่มีการนำเข้าจากต่างประเทศ (Import Input) จะได้แก่ปัจจัยที่มีการค้าระหว่างประเทศซึ่งปัจจัยที่มีการค้าระหว่างประเทศดังกล่าวจะประกอบไปด้วยปัจจัยต่าง ๆ ของสินค้าทุกชนิดที่มีการนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งการคำนวณ Import Input ทั้งระบบสามารถทำการคำนวณได้โดยคิดจากผลรวมของต้นทุนของปัจจัยของสินค้านำเข้าจากต่างประเทศทุกชนิด ตั้งแต่กิจกรรมการผลิตที่ฟาร์ม จากฟาร์มมายังโรงสี ในกระบวนการแปรรูปและการส่งออก และมูลค่า

ข้อมูลในแถวบนแถวแรกจะเป็นมูลค่าทางเอกชน ซึ่งประมาณรายได้จากราคาตลาดที่ได้รับภายในประเทศ ข้อมูลในส่วนนี้จะใช้ในการคำนวณหากำไรที่ตกแก่ผู้ปลูกข้าว ได้แก่ D

$$\text{โดยที่ } D = A - B - C \quad \dots\dots\dots (8)$$

D = กำไรเอกชน

A = ผลตอบแทนทั้งหมดในกิจกรรมการปลูกข้าวเพื่อส่งออก ณ ราคาตลาดภายในประเทศ

B = ต้นทุนปัจจัยทั้งหมดที่นำเข้าจากต่างประเทศที่ราคาตลาดภายในประเทศ

C = ต้นทุนปัจจัยทั้งหมดที่ผลิตจากภายในประเทศที่ราคาตลาดภายในประเทศ

ข้อมูลในแถวบนแถวที่สอง ประกอบด้วยข้อมูลที่ใช้วัดถึงกำไรสังคม (Social Profit, H) ซึ่งเป็นข้อมูลทางต้นทุนและรายได้ เป็นราคาที่สะท้อนถึงมูลค่าที่แท้จริงที่วัดได้จากราคาเงา เป็นระดับราคาที่ได้น่าถึงถึงผลที่เกิดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การแทรกแซงของรัฐบาลในด้านของมาตรการทางภาษีและเงินอุดหนุนชดเชยการส่งออก

$$\text{โดยที่ } H = E - F - G \quad \dots\dots\dots (9)$$

H = กำไรสังคม

E = ผลตอบแทนทั้งหมดจากการปลูกข้าว โดยวัดจากมูลค่าทางสังคม ณ ราคาทางสังคม

F = ต้นทุนปัจจัยทั้งหมดที่นำเข้าจากต่างประเทศจากการปลูกข้าว โดยวัดจากมูลค่าทางสังคม ณ ราคาทางสังคม

G = ต้นทุนปัจจัยทั้งหมดที่ผลิตจากภายในประเทศ โดยวัดจากมูลค่าทางสังคม ณ ราคาทางสังคม

ข้อมูลในแถวที่สาม เป็นข้อมูลที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนปัจจัยที่มีการนำเข้าจากต่างประเทศ ปัจจัยที่มีการผลิตภายในประเทศ และกำไรของเอกชนและสังคมอันอาจจะเป็นผลมาจากนโยบายที่รัฐบาลใช้เกี่ยวกับผลผลิตและการค้า เช่น ภาษี และการอุดหนุนการค้าโดยการชดเชยการส่งออก

ข้อมูลในแถวบนแถวแรกจะเป็นมูลค่าทางเอกชน ซึ่งประมาณรายได้จากราคาตลาดที่ได้รับภายในประเทศ ข้อมูลในส่วนนี้จะใช้ในการคำนวณหากำไรที่ตกแก่ผู้ปลูกข้าว ได้แก่ D

$$\text{โดยที่ } D = A - B - C \quad \dots\dots\dots (8)$$

D = กำไรเอกชน

A = ผลตอบแทนทั้งหมดในกิจกรรมการปลูกข้าวเพื่อส่งออก ณ ราคาตลาดภายในประเทศ

B = ต้นทุนปัจจัยทั้งหมดที่นำเข้าจากต่างประเทศที่ราคาตลาดภายในประเทศ

C = ต้นทุนปัจจัยทั้งหมดที่ผลิตจากภายในประเทศที่ราคาตลาดภายในประเทศ

ข้อมูลในแถวบนแถวที่สอง ประกอบด้วยข้อมูลที่ใช้วัดถึงกำไรสังคม (Social Profit, H) ซึ่งเป็นข้อมูลทางต้นทุนและรายได้ เป็นราคาที่สะท้อนถึงมูลค่าที่แท้จริงที่วัดได้จากราคาเงา เป็นระดับราคาที่ได้น่าถึงผลที่เกิดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การแทรกแซงของรัฐบาลในด้านของมาตรการทางภาษีและเงินอุดหนุนชดเชยการส่งออก

$$\text{โดยที่ } H = E - F - G \quad \dots\dots\dots (9)$$

H = กำไรสังคม

E = ผลตอบแทนทั้งหมดจากการปลูกข้าว โดยวัดจากมูลค่าทางสังคม ณ ราคาทางสังคม

F = ต้นทุนปัจจัยทั้งหมดที่นำเข้าจากต่างประเทศจากการปลูกข้าว โดยวัดจากมูลค่าทางสังคม ณ ราคาทางสังคม

G = ต้นทุนปัจจัยทั้งหมดที่ผลิตจากภายในประเทศ โดยวัดจากมูลค่าทางสังคม ณ ราคาทางสังคม

ข้อมูลในแถวที่สาม เป็นข้อมูลที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนปัจจัยที่มีการนำเข้าจากต่างประเทศ ปัจจัยที่มีการผลิตภายในประเทศ และกำไรของเอกชนและสังคมอันอาจจะเป็นผลมาจากนโยบายที่รัฐบาลใช้เกี่ยวกับผลผลิตและการค้า เช่น ภาษี และการอุดหนุนการค้าโดยการชดเชยการส่งออก

กำไรเอกชน (PP) เป็นค่าที่แสดงถึงผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสามารถหาได้จากผลตอบแทนทั้งระบบทางเอกชน (A) ลบด้วยปัจจัยที่นำเข้ามาจากต่างประเทศทางเอกชนทั้งระบบของปัจจัยที่มีการค้าระหว่างประเทศ (B) ลบด้วยปัจจัยการผลิตที่ผลิตจากภายในประเทศทั้งระบบทางเอกชนทั้งปัจจัยที่มีการค้าระหว่างประเทศ และปัจจัยไม่มีการค้าระหว่างประเทศ (C) กำไรเอกชนนี้ถ้าหากว่าผลที่ออกมามีค่ามากกว่าศูนย์ก็แสดงว่ากิจกรรมนั้นก็สามารถที่จะผลิตได้ต่อไป หรือสามารถที่จะลงทุนเพิ่มเติมเพื่อขยายการผลิตได้ แต่ถ้าหากว่ากำไรเอกชนมีค่าน้อยกว่าศูนย์ก็แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมที่ทำการผลิตอยู่นั้นไม่สมควรที่จะผลิตต่อไป เพราะว่าการผลิตใช้ต้นทุนมากกว่าผลตอบแทนที่ได้รับ

4. กำไรสังคม (Social Profit)

$$SP = H = E - F - G$$

กำไรทางสังคม (SP) เป็นค่าที่แสดงถึงผลที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพเนื่องจากกำไรทางสังคมเป็นการวัดที่คำนึงถึงค่าเสียโอกาส ในการผลิตของปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิต สามารถหาได้จากผลตอบแทนทั้งระบบทางสังคม (E) ลบด้วยปัจจัยที่นำเข้ามาจากต่างประเทศทั้งระบบทางสังคมของปัจจัยที่มีการค้าระหว่างประเทศ (F) ลบด้วยปัจจัยการผลิตที่ผลิตจากภายในประเทศทั้งระบบทางสังคม ทั้งปัจจัยที่มีการค้าระหว่างประเทศและปัจจัยไม่มีการค้าระหว่างประเทศ (G) กำไรทางสังคมนี้จะเป็นตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพกว่ากำไรทางเอกชน และเป็นตัวชี้วัดที่เห็นถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ กำไรทางสังคมนี้จะเป็นตัวที่ช่วยเพิ่มความมั่นใจให้แก่ผู้ประกอบการลงทุนหรือรัฐบาลในการดำเนินกิจการใดกิจการหนึ่ง ถ้าหากว่ากำไรทางสังคมมีค่ามากกว่าศูนย์ก็ชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมการผลิตนั้น ๆ สามารถที่จะดำเนินการผลิตต่อไปได้แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าหากว่ากำไรทางสังคมเป็นลบก็แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมนั้นไม่สมควรที่จะผลิตต่อไปหรือควรที่จะเปลี่ยนแปลงไปดำเนินกิจกรรมชนิดอื่นที่ดีกว่า

5. การโอนสิทธิที่เกิดจากนโยบายที่ใช้ (Net Policy Transfer)

$$NPT = L = I - J - K$$

การโอนสิทธิที่เกิดจากนโยบายที่ใช้ (NPT) นี้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงจากนโยบายของรัฐบาล ซึ่งจะมีผลกระทบทั้งทางด้านผลตอบแทนและทางด้านปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิต NPT สามารถหาได้จากความแตกต่างของผลตอบแทนเอกชนกับสังคม (I) ลบด้วยความแตกต่าง

ต่างของปัจจัยการผลิตที่นำเข้าจากต่างประเทศทางเอกชนกับสังคม (J) ลบด้วยความแตกต่างของปัจจัยการผลิตที่ผลิตจากภายในประเทศทางเอกชนกับสังคม (K) การเคลื่อนย้ายนโยบายสาเหตุใหญ่เกิดจากความล้มเหลวของตลาด ผลอันนี้ทำให้รัฐบาลพยายามดำเนินการใช้มาตรการอย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว ถ้าหากว่าการโอนสิทธิ์ที่เกิดจากนโยบายที่ใช้มีค่ามากกว่าศูนย์ก็แสดงให้เห็นว่ากำไรทางเอกชนมีค่ามากกว่ากำไรทางสังคม ถ้าหากว่าการโอนสิทธิ์ที่เกิดจากนโยบายที่ใช้มีค่าน้อยกว่าศูนย์ก็แสดงให้เห็นว่ากำไรทางสังคมมีค่ามากกว่ากำไรทางเอกชน

2.2 วรรณกรรมปริทรรศน์

แนวความคิดทางด้านการศึกษา ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตโดยการวัด Domestic Resource Cost (DRC) นั้นได้ถูกนำมาใช้กับผลผลิตทางการเกษตรชนิดต่าง ๆ ไว้พอสมควร ซึ่งได้มีผู้ทำการศึกษาไว้ดังนี้

Atchana Wattananukit (1975) ได้ทำการศึกษาค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการผลิตข้าวในปี 2517 โดยคำนวณจาก DRC จากสูตรของณรงค์ชัย อัครเศรณี ซึ่งทำการศึกษารายจังหวัด 8 จังหวัด คือ จังหวัดนนทบุรี ชัยนาท อัญญา สุพรรณบุรี เชียงใหม่ ฉะเชิงเทรา นครนายก และจังหวัดปทุมธานี จากการศึกษาพบว่า จังหวัดนนทบุรี มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตมากที่สุด โดยมีค่า DRC เท่ากับ 0.201 ส่วนปทุมธานีมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตน้อยที่สุด โดยมีค่า DRC เท่ากับ 0.26 ส่วนจังหวัดที่เหลือคือ จังหวัดชัยนาท อัญญา สุพรรณบุรี เชียงใหม่ ฉะเชิงเทรา และจังหวัดนครนายก มีค่า DRC เท่ากับ 0.21 0.205 0.23 0.243 0.234 และ 0.253 ตามลำดับ

Kitti Limskul (1979) ได้ทำการศึกษาค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของภาคการเกษตรในประเทศไทย โดยทำการศึกษากับสินค้าเกษตร 4 ชนิด คือ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง และน้ำตาล โดยคำนวณ DRC ตามสูตรของ ณรงค์ชัย อัครเศรณี ซึ่งทำการศึกษารายจังหวัดในปี 2520/21 ในข้าวจะพบว่ามีค่า DRC ตั้งแต่ 0.40 จนถึง 2.26 โดยจังหวัดนครปฐมมีค่า DRC น้อยที่สุด เท่ากับ 0.40 จนถึง 2.26 โดยจังหวัดนครปฐมมีค่า DRC

น้อยที่สุด เท่ากับ 0.40 และมีค่า DRC มากที่สุดเท่ากับ 2.26 ในจังหวัดนครราชสีมา ในสินค้าข้าวโพดได้ทำการศึกษาในจังหวัดลพบุรี สระบุรี เชียงราย และจังหวัดนครราชสีมา โดยจากการศึกษาพบว่าในจังหวัดสระบุรีมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิต ซึ่งจังหวัดเหล่านี้มีค่า DRC มากกว่า 1 ในสินค้ามันสำปะหลัง ได้ทำการศึกษาในจังหวัดชลบุรี ราชบุรี และจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งจากการศึกษาพบว่าจังหวัดนครราชสีมามีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมากที่สุด รองลงมาเป็นจังหวัดราชบุรีและชลบุรี ตามลำดับ ซึ่งมีค่า DRC เท่ากับ 0.67 0.84 และ 0.88 ตามลำดับ ในสินค้าน้ำตาลได้ทำการศึกษาในจังหวัดสระบุรี นครปฐม และจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งจากการศึกษาพบว่าในจังหวัดราชบุรีมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตมากที่สุด ซึ่งมีค่า DRC เท่ากับ 0.93

Jitsanguan (1979) ได้ทำการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของผลิตผลทางการเกษตรที่ส่งออกไปยังตลาดญี่ปุ่น โดยเลือกศึกษาผลิตผลทางการเกษตร ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วเขียว และกุ้ง โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับข้าวโพดได้มาจากข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากการสำรวจของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ปีการเพาะปลูก 2520/2521 โดยสำรวจในพื้นที่จังหวัดลพบุรี สระบุรี และเชียงราย ส่วนข้อมูลของถั่วเขียวและกุ้ง ได้มาจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) จากการออกแบบสอบถามในต้นปี 2522 โดยข้อมูลถั่วเขียวศึกษาในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยและอุตรดิตถ์ ส่วนกุ้งศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร และสมุทรสงคราม ผลปรากฏว่าต้นทุนทรัพยากรภายในประเทศที่คำนวณที่อัตราแลกเปลี่ยนเงิน ซึ่งผลิตผลทั้งหมดมีค่าน้อยกว่า 1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการส่งออกของไทยในผลิตผลเหล่านี้มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบโดยมีค่า DRC ของข้าวโพดที่ผลิตที่จังหวัดลพบุรีมีค่าเท่ากับ 0.596 ส่วนที่จังหวัดเชียงรายมีค่าเท่ากับ 0.916 ซึ่งแสดงว่าการผลิตที่จังหวัดลพบุรีใช้ต้นทุนที่ต่ำกว่าจังหวัดเชียงราย ส่วนค่า DRC ของการผลิตถั่วเขียวมีค่าเท่ากับ 0.826 ส่วนการผลิตกุ้งมีค่าเท่ากับ 0.806 โดยการผลิตข้าวโพด ถั่วเขียวและกุ้งมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ โดยใช้ต้นทุนทรัพยากรภายในประเทศเท่ากับ 15.762, 18.36 และ 17.942 บาทตามลำดับ ในการได้มาซึ่งเงินเหรียญสหรัฐมา 1 หน่วย หรือว่าประเทศไทยได้ผลตอบแทนเท่ากับ 4.638, 2.04 และ 2.458 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นทางการตามลำดับ แต่ถ้าหากว่าพิจารณาที่อัตราแลกเปลี่ยนเงินของประเทศไทย แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยได้ผลตอบแทนเพิ่มขึ้นซึ่งเท่ากับ 6.467, 3.863 และ 3.295 บาทตามลำดับ เพราะฉะนั้นรัฐบาลควรที่จะส่งเสริมในการผลิตที่

ค่า DRC ต่ำที่สุด ข้าวโพด ถั่ว และถั่วเขียว ที่จังหวัดลพบุรี สมุทรสาคร และอุตรดิตถ์ ตามลำดับ

Surasak Pannop (1989) ได้ทำการศึกษาความอ่อนไหวทางเศรษฐกิจและความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของผลผลิตเนื้อวัวในประเทศไทย ซึ่งทำการศึกษาทั้งฟาร์มวัวขนาดเล็ก (วัว 1-2 ตัว) ฟาร์มวัวขนาดใหญ่ (วัว 3-4 ตัว) และฟาร์มวัวขนาดกลาง โดยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทำการศึกษาจากจังหวัดสกลนคร (ศึกษาฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่) ในภาคเหนือทำการศึกษาจากจังหวัดตาก (ศึกษาฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่) และในภาคกลางทำการศึกษาจากจังหวัดราชบุรี (ฟาร์มขนาดกลาง) จากการศึกษาพบว่าค่า DRC มีค่าสูงที่สุดในจังหวัดตาก เท่ากับ 2.11 ในฟาร์มขนาดเล็ก และเท่ากับ 1.7 ในฟาร์มขนาดใหญ่ รองลงมาเป็นจังหวัดสกลนครมีค่า DRC เท่ากับ 1.42 และ 1.23 ในฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ตามลำดับ และในจังหวัดราชบุรีมีค่า DRC ต่ำที่สุดเท่ากับ 0.76 ในฟาร์มขนาดกลางนั้นคือจังหวัดตากและจังหวัดสกลนคร จะมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตวัว เนื่องจากมีค่า DRC มากกว่า 1 โดยในจังหวัดตากจะมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตมากที่สุด โดยทั้งในจังหวัดตากและจังหวัดสกลนคร จะมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตมากกว่าฟาร์มขนาดเล็ก สำหรับในจังหวัดราชบุรีนั้นจะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิต และสำหรับการศึกษาความอ่อนไหวทางเศรษฐกิจนั้น จากการศึกษาพบว่าปัจจัยการผลิตที่ใช้ภายในประเทศชนิดอื่นที่ไม่ใช่แรงงานและเงินทุนจะมีผลต่อขนาดของใช้ทรัพยากรภายในประเทศมากที่สุด รองลงมาเป็นปัจจัยเงินทุน ส่วนปัจจัยการผลิตที่เป็นแรงงานนั้นจะมีผลต่อขนาดของการใช้ทรัพยากรภายในประเทศน้อยที่สุด

สุพจน์ เตชะเทศ และสุรติ มุทราสินธุ์ (1992) ได้ทำการศึกษาความสามารถแข่งขันและความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทางเศรษฐกิจสินค้ายางพาราของไทย ซึ่งได้ทำการศึกษาทั้งสินค้ายางพาราแผ่นรมควันชั้น 3 พ.ศ. 2533 ซึ่งคำนวณความสามารถแข่งขันได้จากอัตราส่วนของต้นทุนของผู้ผลิตต่อรายได้ ซึ่งเป็นอัตราส่วนของต้นทุนปัจจัยการผลิตที่ไม่มีการค้าระหว่างประเทศที่ผลิตจากภายในประเทศกับผลต่างของรายได้และต้นทุนของปัจจัยการผลิตที่นำเข้าจากต่างประเทศของผู้ผลิต ณ ราคาตลาดหรือราคภายในประเทศได้เท่ากับ 0.993 ซึ่งน้อยกว่า 1 ซึ่งบ่งชี้ว่าสินค้าชนิดนี้มีความสามารถในการแข่งขันทางการค้าส่งออก สำหรับความได้

เปรียบเทียบโดยเปรียบเทียบนั้นได้คำนวณจากค่า DRC ได้เท่ากับ 0.946 ซึ่งน้อยกว่า 1 ซึ่งบ่งชี้ว่ามีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตยางแผ่นรมควันชั้น 3

กนก คติการ และพรรณพร มอญถนอม (1994) ได้ทำการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ดเพื่อส่งออก ซึ่งจากการศึกษามันสำปะหลังอัดเม็ดเพื่อส่งออกในปี 2534 พบว่าภาคกลางมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมากที่สุด รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ซึ่งจากการคำนวณได้ค่า DRC เท่ากับ 0.44 0.53 และ 0.61 ตามลำดับ นั่นคือทุกภาคมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ นอกจากนี้ได้ทำการศึกษาผลกระทบที่ได้รับอีก 2 กรณี ซึ่งกรณีแรกเป็นผลกระทบจากการปรับนโยบายการเกษตรร่วมยุโรป ซึ่งมีการลดราคาประกันรัฐผู้ส่งออกร้อยละ 29 ส่งผลกระทบต่อราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ลดลง ทำให้ได้ค่า DRC ในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็น 0.93 1.40 และ 1.15 ตามลำดับ ซึ่งแสดงถึงภาคกลางมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิต ส่วนภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิต ส่วนผลกระทบในกรณีที่สองเป็นผลกระทบจากการปรับโครงสร้างการผลิตทางการเกษตร โดยการปรับลดพื้นที่ในปี 2537 2538 2539 ทำให้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น แต่เนื่องจากในช่วงปีดังกล่าวได้รับผลกระทบจากการปรับนโยบายร่วมยุโรป ทำให้ได้ค่า DRC เท่ากับ 0.85 1.26 และ 0.99 ในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ ซึ่งแสดงถึงภาคเหนือยังคงมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิต ส่วนภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย